

Suomen Luontopaneelin lausunto koskien Valtioneuvoston kirjelmää Euroopan komission ennallistamisasetuksesta

Lausunnon pääkohdat

Janne S. Kotiaho
Suomen Luontopaneelin puheenjohtaja
Ekologian professori, Jyväskylän yliopisto

janne.kotiaho@jyu.fi
@JanneKotiaho
0505946881

Suomen Luontopaneeli on riippumaton
tieteellinen asiantuntijaelin, joka tukee
luontopolitiikan suunnittelua ja
pääöksentekoa

Luontopaneelin kannanotot ja raportit
perustuvat tieteelliseen näyttöön ja
monialaiseen asiantuntemukseen

ALUKSI

- Ennallistamisasetus on vahva ja tervetullut signaali Euroopan komissiolta sen puolesta, että tavoitteen asetteluista ja puheista luontokadon pysäyttämiseksi on siirryttävä kohti toimenpiteitä
- Suomen Luontopaneeli on analysoinut jo sovittuja ja valmisteilla olevia tavoitteita, kuten nyt käsiteltävää ennallistamisasetusta ja EU:n biodiversiteettistrategian 30 % oikeudellisen suojelun tavoitetta, ja päätenyt arvioon, että tavoitteet näyttävät tällä hetkellä riittävältä luontokadon pysäyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden elpymiseksi
- Luontokadon pysäyttäminen on siis enää kiinni siitä, että päättäjät tekevät päätöksiä, jotka varmistavat tarvittavien toimenpiteiden toteutumisen

Vapaaehtoisuuskysymys

- Vuonna 2011 EU:n jäsenvaltiot sitoutuivat pysäyttämään luontokadon ja vapaaehtoisesti parantamaan heikennetyn luonnon tilaa 15 % vuoteen 2020 mennessä
- Strategian arviointi paljastaa, että jäsenvaltiot epäonnistuivat sovitussa tehtävässä
- Ennallistamisasetuksen perusteluissa komissio toteaa epäonnistumisen osoittavan, että jäsenvaltioiden vapaaehtoiset sitoumukset eivät riitä ja ne tarvitsevat apua yhdessä sovittujen EU:n ympäristöpolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen
- Kirjelmässä Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että luonnon tilan parantamista koskevat toimet perustuvat ensisijaisesti maanomistajien vapaaehtoisuuteen
- Vapaaehtoisuus on tavallaan sosiaalisesti kestävä valinta, koska se korostaa omistajan päätösoikeutta alueisiinsa
- Valtiontalouden näkökulmasta valinta tekee luonnonsuojelusta kallista verrattuna tilanteeseen, jossa luontohaittojen aiheuttaja olisi vastuussa haittojen korvaamisesta
- Luonnonsuojelun vapaaehtoisuus onkin nähtävissä tulonsiirtona valtiolta luontohaittojen aiheuttajille

Toimivalta- ja metsäkysymys

- Asetus ei ole metsäasetus, vaan ennallistamisasetus, jolla toteutetaan koko EU:n yhteisen ympäristöpolitiikan tavoitteita kaikissa luontotyypeissä
- Suomi on sitoutunut tietopohjaisen politiikkaan – vertailevan tutkimusperinteen metodologioihin nojautuen on selvää, että tilanteessa, jossa jäsenmaita tullaan velvoittamaan samoilla ympäristöpolitiikan tavoitteilla, on niiden suoriutumista tavoitteiden saavuttamisessa myös mitattava samoilla indikaattoreilla
- Komissio on jättänyt asetuksen toteuttamisessa kansallista liikkumavaraa metsiä koskeviin velvoitteisiin: jäsenvaltion on saavutettava kasvava suuntaus yhteisille indikaattoreille, mutta kunkin indikaattorin osalta tavoitetaso voidaan asettaa kansallisesti
- Kuusi indikaattoria joihin artikkelissa viitataan ovat päteviä ja hyvin relevantteja Suomen metsien luonnon monimuotoisuuden kannalta
- Ennallistamissuunnitelman laadinnassa Suomi voi kansallisesti päättää ottaa paikallisiin olosuhteisiin tarvittavia lisäindikaattoreita

Heikentymättömyysvelvoitekysymys

- Valtioneuvosto kiinnittää huomiota heikentymättömyysvelvoitteeseen:
"heikentymättömyysvelvoite on ... ongelmallinen, koska artiklan tavoitteet voidaan saavuttaa asetuksessa ehdotetun tehokkaan seurannan ja seurannan tuloksiin sopeutuvan kansallisen ennallistamissuunnitelman avulla."
- Luontohaittojen lievennyshierarkian määritelmän mukaan luontohaittoja tulee aina ensisijaisesti välttää ja vasta viimeisenä keinona korjata ennallistamalla
- Jos heikentymättömyysvelvoitetta ei asetuksessa olisi, on vaarana, että syntyy loputon heikennyksen ja ennallistamisen kierre
- Luontopaneeli katsoo, että Valtioneuvoston arvio, että artiklan tavoitteet voidaan saavuttaa kansallisen ennallistamissuunnitelman avulla, on virheellinen
- Lisäksi on kustannustehotonta, jos samanaikaisesti sekä sallimme artiklan tarkoittamien luontotyyppien heikentämisen ilman hyvitysvelvoitetta että investoimme merkittävästi jo aiemmin heikennettyjen vastaavien luontotyyppien tilan parantamiseen

Heikentymättömyysvelvoitekysymys

- Heikentymättömyysvelvoite on käytännössä artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja elinympäristöjen kategorinen heikennyskielto
- Parhaillaan käsittelyssä olevassa Suomen luonnonsuojelulain uudistuksessa säädetään vapaaehtoisen ekologisen kompensaation pelisäännöistä
- Ekologisessa kompensaatiossa ajatus on se, että sen jälkeen, kun luontohaittoja on ensin vältetty ja lievennetty, väistämättömät luontohaitat hyvitetään niin, että luonnon kokonaisheikentymättömyys tai luontoposiitivisuus toteutuu
- Luontopaneeli katsoo, että kokonaisheikentymättömyysvelvoite voisi olla ennallistamisasetuksen kokonaisuuden kannalta kategorista heikennyskieltoa paremmin käytännössä toimiva ratkaisu

Talouskysymys

- Komission arvion mukaan kustannukset Suomelle ennallistamisasetuksen mukaisista toimenpiteistä olisivat 930 miljoonaa euroa
- Vuonna 2015 ympäristöministeriön asettama ELITE-työryhmä laati mietinnön elinympäristöjen tilan edistämisen priorisointisuunnitelmaksi ja arvioksi kokonaiskustannuksista silloiselle 15 prosentin ennallistamistavoitteelle
- Realistisilla käytännön tietoon perustuvilla ennallistamisen kustannuksilla toimenpiteiden ja luontotyyppien priorisoinnista riippuen vuotuiset kokonaiskustannukset olivat 500 – 1000 miljoonan euroa vuoteen 2050 saakka
- Suomessa ennallistamistoimenpiteiden hyötyjä ja kustannuksia on selvitetty kattavasti ja vaikka ennallistamisasetuksen kustannusten tarkempi arviointi edellyttää lisätyötä, kuten Valtioneuvosto huomauttaa, vaadittava suuruusluokka on tiedossa
- Toimenpiteiden toteutusta ei tarvitse viivyttää tarvittavien lisäselvitysten vuoksi, vaan selvitykset ja toteutus voidaan aloittaa samanaikaisesti

Talouskysymys

- Luontopaneeli katsoo, että ilmasto- ja luontopolitiikassa erityisen tärkeää on ennakkointi ja tavoitteisiin sitoutuminen pitkäjänteisesti hallituskausien yli
- Pitkäjänteisen ja johdonmukaisen luontopolitiikan saavuttamiseksi Luontopaneeli on ehdottanut, että luonnonsuojelun rahoitus sidotaan bruttokansantuotteeseen ja 0,5–1 prosenttia BKT:n pitkäaikaisesta tasosta osoitetaan luonnon tilaa parantaviin ennallistamis- ja suojelutoimiin
- Rahoituksen tasokorotus tulisi pitää voimassa, kunnes kaikki Suomen, EU:n ja kansainväliset luontotavoitteet on täysimääräisesti saavutettu ja valtaosa Suomen uhanalaisista lajeista on saatu palautumaan elinvoimaisiksi

KIITOS

janne.kotiaho@jyu.fi
@JanneKotiaho

KOHTI LUONTOVIISASTA SUOMEA: KEINOJA LUONTOPOSITIIVISUUDEN SAAVUTTAMISEKSI

Tarmo Ketola, Christoffer Boström, Jaana Bäck, Irina Herzon, Jukka Jokimäki,
Kirsi Pauliina Kallio, Liisa Kulmala, Ilona Laine, Aleksi Lehtikoinen, Tiina M.
Nieminen, Elina Oksanen, Minna Pappila, Outi Silfverberg, Aki Sinkkonen,
Ilari E. Sääksjärvi ja Janne S. Kotiaho

SUOMEN LUONTOPANEELIN JULKAISUJA 2/2022
MIETINTÖ

Lataa mietintö [tästä](#)

PLANETAARINEN HYVINVOINTI
MAKSUTTOMAT VERKKO-OPINNOT KAIKILLE

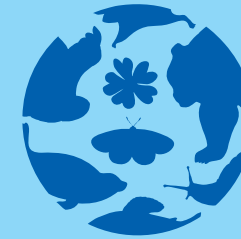
AVOIN. JUURI SINULLE.
AVOIN. JYU.

JYU. WISDOM

 BOOST
for biodiversity offsets

 strateginen tutkimus

FINLANDS AKADEMI
SUOMEN AKADEMIA
ACADEMY OF FINLAND

SUOMEN
LUONTO
PANEELI

Although time is not on our side, it is not too late to make the conscious decision to change paths. Our descendants deserve nothing less.

Partha Dasgupta

Turvepeltokysymys

- Valtioneuvosto toteaa, että turvepeltojen ennallistaminen voi vähentää ruoantuotantoon käytettävissä olevaa pinta-alaa
- Ruoantuotantoon käytettävissä olevaan pinta-alaan vaikuttaa moni muukin tekijä kuin turvemaiden ennallistamisvelvoite
- Väistämättä etenevässä kestävyys siirtymässä elinkeinojen rakenne tulee muuttumaan: joidenkin vanhojen tuotantotapojen toimintamahdollisuudet kapenevat samalla kuin uusien tuotantotapojen toimintaedellytykset vahvistuvat
- Esimerkiksi eläintuotanto vaatii suuren rehutuotantopinta-alan, josta suuri osa olisi myös ihmisravinnon viljelyyn kelpoista alaa
- Suomelle olisi edullista ennakoida komission ennallistamisasetuksen voimaantuloa ja kieltää turvemaiden raivaaminen nopealla aikataululla
- Maatalousmaan koko EU:lle yhteiset indikaattorit vaikuttavat Suomen olosuhteisiin sopivilta ja Suomi voi kansallisesta näkökulmasta täydentää seurattavien indikaattoreiden listaa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa